

Критеријуми оцењивања за предмет филозофија, социологија и социологија са правима грађана

Из предмета социологија, социологија са правима грађана, филозофија, у трећем и четвртном разреду гимназије, ученик се оцењује најмање три пута по полугодишту. Утемељеност самог процеса оцењивања ослања се на Правилнике о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању, објављене у Службеном гласнику РС, бр. 82/2015. и 59/2020, као и Правилника о изменама и допунама Правилника о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању, објављеног у Службеном гласнику РС, бр. 95/2022 од 26. 08. 2022. године.

Оцена

Оценом се изражава:

- 1) оствареност циљева и прописаних исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета;
- 2) ангажовање ученика у настави и ваннаставним активностима;
- 3) напредовање у односу на претходни период;
- 4) препорука за даље напредовање ученика.

Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Ученику се може повећати оцена из предмета због афирмативног односа према настави, ваннаставним активностима или друштвеном ангажману.

Сврха и принципи оцењивања

Наставници се руководе следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене са утврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања, како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;

- 4) редовност обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења;
- 5) оцењивање без дискриминације;
- 6) уважавање индивидуалних разлика.

Врсте оцењивања

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика, што конкретно значи упоређивање портфолија ученика ради уједначавања критеријума.

Сумативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета филозофија. У том смислу се усаглашавају теме и модули који ће се вредновати, као и исходи наставе филозофије. Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Начин и поступак оцењивања

Ради планирања рада и даљег праћења напредовања ученика, наставник на почетку школске године процењује степен развијености компетенција ученика у оквиру одређене области путем иницијалног теста који се усаглашава на нивоу појединих разреда.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Закључна оцена је бројчана и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника. Закључна оцена за успех из предмета може изузетно да буде и највећа појединачна оцена уписана у дневник, добијена било којом техником провере постигнућа. Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

- 1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
- 2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
- 3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
- 4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
- 5) недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50.

Закључна оцена може да буде и већа уколико је наставник проценио да је знање ученика на вишем нивоу, него што оцене показују или уколико ученик показује изузетан напредак.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Евиденција о успеху ученика

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику рада и својој педагошкој документацији.

Оцењивање:

- одличан (5): ученик самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене и садржинске целине и чињенице; процењује вредност социолошких и филозофских теорија, идеја и ставова. Уме да се замисли над оним што је саморазумљиво и подразумевано, да вишеструко сагледава и аргументовано мисли. Прати појмовне везе и развој филозофске и социолошке терминологије. Ученик изражава се на различите начине усмено, писано, практично, ликовно и др., укључујући и коришћење информационих технологија. Примењује и отелотворује знања учешћем у дебатама, реторичкој пракси, писањем проблемских текстова, припремом презентација, одговарајућих илустрација.

- врло добар (4): Ученик је у стању да познаје суштину учења значајних филозофских и социолошких мислилаца и школа. Уме да поставља битна питања и да уочава проблемске изазове; повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из социјалног и личног живота. Ученик се заузима за ставове на основу сопствених тумачења и аргумената и показује одговорност за свој напредак и отворен је за комуникацију.

- добар (3): Ученик је упознао тематске целине, одговарајућа питања и решења појединих учења; уме да репродукује, али недостаје му смелости да промисли, критички преиспита и продуби своја знања. Ученик самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, групише податке према задатим критеријумима. Ученик следи упутства и савете у групном и индивидуалном раду.
- довољан (2): Ученик препознаје и разуме кључне теме, појмове и информације; решава једноставне проблемске ситуације у познатом контексту и следи упутстава и извршава задатке уз подршку наставника.
- недовољан (1): ученик не испуњава критеријуме за оцену довољан и не показује заинтересованост за сопствени процес учења и напредак.

Усмени одговор

Ученик може бити оцењен током сваког дела часа (уводног, главног и завршног) и на свим типовима часа (обрада, утврђивање и систематизација). Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник. Оцењивање треба да буде континуирано током читаве школске године.

Писмени одговор

Писмени одговор изводиће се према унапред утврђеном плану, који ће бити истакнут на сајту школе. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад, оцена се уписује у дневник.

-оцена - недовољан (1): 0-40%

-оцена - довољан (2): 41-55%

-оцена - добар (3): 56-70%

-оцена - врло добар (4): 71-85%

-оцена - одличан (5): 86-100%

Активност ученика

У активност улазе усмени одговор на часу приликом обнављања, систематизације или обраде нове лекције, активно учествовање у групном, парном или индивидуалном раду, израда домаћих задатака, презентација, пројеката, практичан рад, писање есеја, сарадња у тиму, доношење прибора за час, однос према раду. Рад на пројекту оцењује се кроз вредновање активности и ангажовање током рада на пројекту, знања које је ученик стекао и применио у раду, продукт пројекта и излагање резултата. Наставник сваки час прати активност ученика и

благовремено бележи у своју педагошку свеску. На тај начин наставник формативно оцењује ученика. Целокупна активност може бити изражена сумативном оценом у дневнику.

Иницијални тест

Обавља се на почетку шк.године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика. Резултати иницијалног теста служе за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика